

2025-02-21

Remissvar– Betänkande – Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)

Bakgrund

Språkproblemen i äldreomsorgen förekommer i stora delar av landet och innebär negativa konsekvenser för såväl omsorgstagarens trygghet och säkerhet som omsorgspersonalens arbetsmiljö. För att komma till rätta med dessa problem föreslår utredningen ett antal åtgärder som syftar till att bidra till en förbättrad, god och enhetlig språknivå i äldreomsorgen. En av åtgärderna är att det införs ett språkrav i socialtjänstlagen (2001:453), förkortat SoL. Språkravet innebär att arbetsgivarna ska arbeta för att omsorgspersonalen har en nivå av kunskaper i svenska språket som är relevanta för de omsorgsinsatser som de genomför i äldreomsorgen. Den relevanta nivån av kunskaper i det svenska språket är B2 enligt Gemensam europeisk referensram för språk, Gers, vilket utredningen tydliggör genom att föreslå en ny regel i socialtjänstförordningen (2001:937), förkortat SoF.

Utredningen föreslår också att det införs ett statsbidrag – kallat svenskalyftet – som syftar till att stimulera arbetsgivarna till, och ge dem goda förutsättningar för, att utveckla språkutvecklande arbetsplatser samt ge den personal som behöver det möjlighet att studera svenska på arbetstid.

Språkravet och svenskalyftet ska, tillsammans med en tydlig plan för uppföljning, leda till att äldreomsorgens personal över tid når de kunskaper i svenska språket som är relevanta för omsorgsinsatsernas genomförande.

Yttrande

Språkrav för språkutveckling i äldreomsorgen (SOU 2024:78)

1. Inledning

Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet **Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)**. Detta remissvar fokuserar på de föreslagna språkravens nivå, bedömning, implementering samt uppföljning, med särskild vikt vid effekterna på äldreomsorgens kvalitet och kompetensförsörjning.

2. Bedömning av språknivå

Vi instämmer med utredningens bedömning att **B2 enligt Gemensam europeisk referensram för språk (Gers)** är en rimlig och nödvändig nivå för personal i

äldreomsorgen. Arbetsuppgifternas komplexitet och behovet av tydlig kommunikation med omsorgstagare, anhöriga och kollegor stödjer detta val.

Vi delar dock farhågorna från vissa sakkunniga om att nivån kan vara utmanande att uppnå för vissa personalgrupper, vilket kan påverka kompetensförsörjningen negativt. Detta kräver att tillräckliga resurser avsätts för språkutveckling.

3. Bedömning av språkkunskaper

Utredningens identifiering av tre modeller för språkbedömning (standardiserade tester, case-baserad bedömning och inbäddad bedömning) ger flexibilitet till verksamheterna. Vi ser detta som positivt men noterar att:

- Standardiserade tester kan vara kostnadseffektiva men riskerar att missa arbetsrelaterad språklig kompetens.
- Case-baserad bedömning är mer arbetsnära men kräver resurser för utveckling och genomförande.
- Riktlinjer och stöd för verksamheterna är avgörande för att säkerställa enhetlighet och kvalitet.

4. Språkkravets implementation

Vi stödjer införandet av ett språkkrav i **socialtjänstlagen (SoL)** och dess förtydligande i **socialtjänstförordningen (SoF)**. Fokus på språkutveckling snarare än ett strikt krav för anställning är pragmatiskt och bidrar till att inte äventyra kompetensförsörjningen.

Dock vill vi framhålla behovet av:

- **Tillräckligt finansierade insatser** genom det föreslagna **svenskalyftet**. Detta är avgörande för att arbetsgivare ska kunna tillhandahålla språkutvecklande insatser.
- **Utbildning av chefer och språkombud** för att säkerställa ett stödjande arbetsklimat.
- **Integrering av språkutveckling i det systematiska kvalitetsarbetet.**

5. Uppföljning och utvärdering

Vi ställer oss positiva till de föreslagna myndighetsuppdragen för uppföljning och utvärdering. Dessa åtgärder är nödvändiga för att:

- Kartlägga hur språkkravet implementeras i verksamheter.
- Mäta effekterna på kvalitet och patientsäkerhet.
- Undersöka personalens språkutveckling över tid.

Vi föreslår att uppföljningen inkluderas i den reguljära tillsynen för att minska administrativa kostnader.

6. Konsekvenser för kompetensförsörjningen

Vi ser att språkkravet kan bidra till en mer kvalificerad och kommunikativ personalstyrka, men det kräver:

- **Förlängda utbildningsinsatser** för befintlig personal som inte nått B2-nivå.

- **Flexibla lösningar**, som deltidstudier och integrerad undervisning, för att möta personalens varierande behov.

7. Avslutning

Sammanfattningsvis anser vi att utredningens förslag är välgrundade och balanserar kvalitetskrav med praktiska utmaningar. Framgången för dessa åtgärder är dock beroende av att kommuner och verksamheter får adekvat stöd och resurser.

Vi ställer oss positiva till det föreslagna språkravet och föreslår att fokus framöver ligger på att säkerställa enhetlig implementering och uppföljning av de föreslagna åtgärderna.

Beslutsunderlag

- Betänkande - Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)
- Remissvar – Betänkande – Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)

Socialförvaltningen föreslår socialnämnden besluta

att godkänna remissvaret till Betänkande – Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)

att ta remissvaret som sitt eget

att översända remissvaret till Socialdepartementet

Michael Börjesson
Socialchef